

НАМ ПОЩАСТИЛО ЖИТИ В ДОБРУ ПОРУ, ТА ПАМ'ЯТАЙМО ПРО СТРАХИ ГОЛОДОМОРУ

Добірка інтегрованих занять до Дня пам'яті жертв Голодомору в 3-му класі

Оксана ГАНИК, учитель-методист,
ЗОШ "Дивосвіт", м. Львів

Щороку в четверту суботу листопада українці вшановують пам'ять жертв Голодомору. З цими трагічними сторінками історії важливо знайомити і дітей. Автор ділиться власним досвідом розкриття учням непростих питань, пов'язаних з геноцидом українського народу.

Тема дня. "Не дамо загасити свічку пам'яті".
День пам'яті жертв Голодомору.

Мета. Дати дітям уявлення про Голодомор в Україні у 1932–1933 роках. Показати справжню причину винищення українців. Ознайомити з пам'ятками, присвяченими Голодомору. Виховувати шанобливе ставлення до хліба, уміння співпереживати.

Матеріали та обладнання: мультимедійний комплект, відеоролик до Дня пам'яті жертв Голодомору, фото скульптури П. Дроздовського "Гірка пам'ять дитинства", плакати про Голодомор, карта Голодомору, аудіозапис "Мелодії" (М. Скорик); картки "Свічки пам'яті", "Голодомор мовою фактів"; картки до вправи; яблуко, таблиці "Чи вірите ви, що...", картки із зображенням яблук, ватман, фломастери; плакат з віршем О. Кротюк "Нене, нене, хочу їсти!", листки з творами А-М. Волосацької "Страшний сон" та Т. Шинглер "Часом чуємо розмову за обідом", тлумачні словники, мікрофон.

Основні напрями роботи протягом дня

У ході роботи над темою учні мають розглянути такі **проблемні питання**:

1. Чому голод в Україні в 1932–1933 років називають Голодомором?
2. Хто створив Голодомор?
3. З якою метою радянською владою був створений штучний голод?
4. Чому Голодомор називають геноцидом українського народу?
5. Як зберегти пам'ять про Голодомор?

Протягом дня, присвяченого Голодомору, треба реалізувати такі **завдання**:

- розширювати й поглиблювати знання дітей про Голодомор;
- виховувати любов до України, інтерес до історії своєї держави;
- розвивати мислення, мовлення, уяву, увагу, пам'ять, творчі здібності;
- формувати вміння висловлювати свою думку, слухати співрозмовника, взаємодіяти з однокласниками.

Очікувані результати навчання за освітніми галузями

- *Учень/учениця* сприймає усне повідомлення, дає відповіді на запитання за його змістом;
- підтримує аргументами власні думки або спростовує їх;
- виявляє (з допомогою вчителя) очевидні ідеї у простих медіатекстах; визначає їх тему і головну думку;
- висловлює власні думки і почуття з приводу прочитаних простих медіатекстів;
- обґрунтовує вчинки персонажів на основі змісту тексту та власного досвіду;
- поповнює словниковий запас; пояснює значення нових слів;
- складає прислів'я з окремих слів, тлумачить зміст висловів, що утворилися;
- розповідає про свої почуття й емоції від прослуханого та побаченого;

- використовує інформацію з відомих і запропонованих іншими джерел (книжки, фільми тощо);
- фіксує здобуту інформацію словами, малюнками, символами тощо;
- розуміє зміст поняття “Голодомор”; знає причини його виникнення, основні факти про Голодомор, до яких наслідків він призвів;
- співпрацює з однолітками у парі та групі;
- уважно вислуховує думку співрозмовника, висловлює свої міркування, шануючи гідність інших.

Зміст занять протягом дня

I частина

1. Створення емоційного тла заняття.

Ранкова зустріч (5–7 хв)

1. Вітання

Учитель вітає всіх, а особливо тих, хто цінує хліб, був у музеї хліба, розуміє, як живеться без нього, і хоче знати історію своєї країни.

2. Вправа “Подаруй яблуко”

Діти по черзі передають одне одному яблуко і пояснюють, чому саме цій дитині захотілося його подарувати. Учитель починає першим. Після завершення він організовує бесіду.

Орієнтовний зміст запитань

- Для чого ми це робили?
- Чого це вас навчило?
- Де ви можете цим скористатися?

3. Повідомлення теми та мети дня.

Прослуховування вірша

Педагог читає вірш, представлений на плакаті.

“Нене, нене, хочу їсти!” —	До зернини все забрала,
Чути тихий шепіт в хаті.	Люди ж з голоду
І не знає, що сказати	вмирили.
Мати своєму дитяті.	По стежинах, по дорогах
Та й не має, що сказати,	Непоховані лежали.
Бо й сама не розуміє,	Ми — майбутнє України,
Як це сталось в Україні,	Ростемо у добру пору.
Що народ весь голодніє.	Зробим так,
Не тому, що він не сів,	щоб Батьківщина
Не збирав жита, пшеницю,	Піднімалась тільки вгору,
А тому, що сила люта	І ніколи не забудем
Геть забрала всю пашницю.	Про страхи Голодомору.

Оксана Кротюк

Учні обмінюються враженнями і висловлюють свої передбачення щодо теми дня. Педагог повідомляє, що говоритимуть про події часів Голодомору, вшануватимуть безвинно постраждалих, візьмуть участь в акції “Не дамо загасити свічку пам’яті”.

II. Розширення уявлень про Голодомор (29–30 хв)

1. Вправа “Знайди однокласника, який...”

Діти отримують таблицю із запитаннями. Завдання: опитати однокласників і вписати у таблицю імена тих дітей, хто дасть ствердну відповідь.

Орієнтовний зміст запитань	Прізвища учнів
Хто запаливав свічку в пам’ять про жертви Голодомору?	
Хто знає, що таке Голодомор?	
Хто знає, ким було створено Голодомор?	
Хто знає, для чого радянська влада організувала штучний голод в Україні?	
Хто знає, що таке геноцид?	
Хто хоче більше дізнатися про Голодомор?	

2. Робота за змістом відеоролика

Вправа “Передбачення”

Учитель оголошує назву ролика “Ти приніс мені яблуко?” і просить дітей висловити свої здогадки щодо його змісту.

Перегляд сюжету

Учні переглядають відео “Ти приніс мені яблуко?”, знятий до 85-х роковин Голодомору студією “Young&Hungry Production” за підтримки Міністерства інформаційної політики та за участі Українського інституту національної пам’яті і Центру досліджень визвольного руху.

Бесіда

Орієнтовний зміст запитань

- Про кого і про що це відео? (Про дівчинку і хлопчика на пшеничному полі.)
- Що можна сказати про дівчинку? (Це тендітна дівчинка з минулого.)
- З чого можна судити, що вона з минулого? (Про це свідчить її одяг.)
- Де вона стоїть і що робить? (Стоїть посеред хлібного поля і притуляє до себе стиглі колоски.)
- Яким є хлопчик і з чого це видно? (Він із сьогоднішнього, на ньому сучасний одяг.)
- Якими є діти за віком? (Однолітками.)
- Чому хлопчик приніс дівчинці саме яблуко? (Вона каже, що люди завжди приносять їй яблука.)
- Що відбувається з дітьми далі? (Хлопчик опиняється біля Національного меморіалу жертв Голодомору, а дівчинка перетворюється на бронзову скульптуру.)
- Де опиняється яблуко? (Серед свічок і квітів біля пам’ятника.)

— Дівчинка сказала, що люди завжди приносять яблука їй, бронзовій дівчинці з колосками. Чому ж саме яблука?

Вислухавши припущення учнів, педагог знайомить їх з уявленнями наших пращурів про яблука.

У стародавніх слов’ян яблуко символізувало здоров’я, щасливий шлюб, родючість і достаток, та ще й таємницю життя і смерті. Вважалося, що саме цей плід допомагає зберігати в пам’яті тих, кого не стало. Тому давні слов’яни до могил своїх пращурів завжди приносили яблука.

Поспішайте передплатити “Учитель початкової школи” на 2020 рік

Заощадьте до **20%** — оформіть передплату
на сайті upsh.com.ua

Відкрийте дітям світ разом із журналами
“УПШ” та “Джміль”

Індекси для передплати
на пошті:

89869 журнал “УПШ”

68604 комплект “УПШ” + “Джміль”

Якщо маєте запитання,
телефонуйте:
067-504-50-22,
або звертайтеся на e-mail:
books@dvsvit.com.ua

